

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรม ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

The ASEAN Studies Instruction to Develop the Cross – Cultural Skill of Learners in the 21st Century

ชนันภรณ์ อารีกุล

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาและการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 3) ด้านผลลัพธ์หรือผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ทักษะข้ามวัฒนธรรมและเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษามีใช้การเรียนรู้เนื้อหาสาระหรือเรียนเพื่อความรู้เท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อทักษะคือ เรียนรู้จากรู้อาเซียนศึกษาไปสู่ทักษะในการใช้วิชา เพื่อผู้เรียนสามารถนำทักษะข้ามวัฒนธรรมและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในฐานะพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลก เพื่อเป้าหมายสำคัญคือ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; อาเซียนศึกษา; ทักษะข้ามวัฒนธรรม; ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The ASEAN studies instruction to develop the cross-cultural skill of learners in the 21st century is learning process that consists of three aspects. The first is the instructional input that consists of the preparation of learners, the preparation of instructors, and the preparation of institutions. The second is

the instructional process that consists of the contents of ASEAN studies in the Basic Education Core Curriculum B.E.2551 (A.D.2008), the ASEAN studies instructional techniques, and the assessment for learner-development. The third is the instructional output or outcome that consists of the knowledge of ASEAN studies, the cross-cultural skill, and the good attitude in the multicultural society. The ASEAN studies instruction is not only learning to know the content, but also learning for skills. It advances learning for knowledge towards learning for implement skills. Learners can implement the cross-cultural skill and other skills for their being as Thai citizen, ASEAN citizen, and global citizen, and the most important goal is living together peacefully and sustainably in the multicultural society.

Keywords: Instruction; ASEAN Studies; Cross-cultural skill;
Learners in the 21st century

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิก ปัจจุบันอาเซียนมีบทบาทสำคัญในสังคมโลกหลายด้านและจะมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2556: 7)

จากการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ด้านการศึกษา ของอาเซียน โดยนโยบายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน จำเป็นต้องมีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน เช่น มีความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน มีทักษะทางสังคม

และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม นอกจากนี้ภาคส่วนต่างๆ ต้องมีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตด้วย (โรงเรียนโนนศรีวิทยา, 2558)

เพื่อเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน มีทักษะที่จำเป็นและสำคัญในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะข้ามวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทักษะที่จำเป็นแก่ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีการข้ามวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง บทความนี้จึงนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีประเด็นหลักในการนำเสนอตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

ระบบเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์สร้างวิชาชีพและอุตสาหกรรมใหม่และหลากหลายให้เกิดขึ้นในสังคม ทั่วโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ปัจเจกชน ชุมชน ประเทศ และภูมิภาคต่างๆ ในโลกมีการรวมตัวกัน พึ่งพาอาศัยกันทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ นิเวศวิทยาและการเมืองในระดับที่สูงขึ้น แต่เป็นที่น่าตกใจว่า ระบบการศึกษาของรัฐกลับไม่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มที่ ผู้เรียนจำนวนมากไม่ได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นต่อการเรียนรู้จากครอบครัว จากโรงเรียน และจากสังคม (Bellanca and Brandt, 2010: 36-37)

นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยซึ่งสำรวจความรู้และความคิดเห็นจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ พบว่า นักศึกษาไทยมีความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่รู้ถึงผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรงและโดยอ้อม ไม่เข้าใจว่าเศรษฐกิจและสังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร เมื่อประเทศต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง, 2554)

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน สิ่งแรกที่สำคัญซึ่งผู้สอนต้องพิจารณาคือ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนในประชาคมอาเซียนมี

ทักษะข้ามวัฒนธรรม และสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีการข้ามวัฒนธรรมได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้วิชาแกนในเบื้องต้นเสียก่อน โดยความรู้วิชาแกน ประกอบด้วย ความรู้วิชาภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา วิชาภาษาสำคัญของโลก วิชาศิลปะ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภูมิศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ และวิชาการปกครอง และหน้าที่พลเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ความรู้วิชาแกนดังกล่าว สำหรับเด็กไทยในยุคที่ต้องเป็นทั้งพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลโลกที่มีคุณภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษาและโลกศึกษาด้วย (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2558: 1; Bellanca and Brandt, 2010: 34-35)

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของผู้สอน

ผู้สอนหรือครูเป็นบุคคลสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดในชีวิตของการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่สังคมกำหนด เมื่อสังคมคาดหวังให้ผู้เรียนต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องพิจารณาว่าตนเองจะต้องมีคุณลักษณะอย่างไร และจะต้องเตรียมความพร้อมของตนเองอย่างไร เพื่อจะได้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป โดยสามารถสรุปคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2557: 11-12; พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2557: 6-12; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558: 24-26)

1. ด้านตนเอง ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (model) มีความเสียสละและทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม
2. ด้านความรู้ ครูต้องมีความรู้ สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ตลอดจนมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและสืบค้นข้อมูลต่างๆ ได้ถูกวิธี เพราะความรู้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจึงต้องรู้จักหาความรู้ได้เองและบูรณาการความรู้นั้นๆ กับชีวิตจริงตามบริบทสังคมได้
3. ด้านทักษะ ครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอน รูปแบบการสอน กระบวนการและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีทักษะในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และมีทักษะในการประเมินที่มอบอำนาจการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (Embedded Formative Assessment) และใช้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

4. ด้านเจตคติ ครูต้องมีทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าของการศึกษาและการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์โลก ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และมุ่งมั่นพัฒนาความสามารถในวิชาชีพของตนอย่างสม่ำเสมอ

5. ด้านสังคม ครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีลักษณะของความเป็นผู้นำ และมีส่วนร่วมกับผู้บริหาร ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรต่างๆ และสังคมระดับชาติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวข้างต้น ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นครูวิชาชีพ (professional teacher) ด้วย ครูต้องรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกับกับกลุ่มเพื่อนครู โดยรวมตัวกันเป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ซึ่งหมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มครูที่มารวมกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (เรวณี ชัยเขารัตน, 2556) ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความพร้อมและสามารถจัดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้เรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะข้ามวัฒนธรรม มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลโลก ดังนั้นสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทั้งผู้สอน ผู้เรียน ระบบการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวก แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดให้อาเซียนศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย ยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำหลักในการดำเนินการกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลทุกระดับในสถานศึกษามีความตระหนัก และมีความต้องการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กิจกรรมที่คณะผู้บริหาร

สามารถนำไปใช้มีหลากหลายวิธี ได้แก่ การจัดประชุมสัมมนา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การส่งบุคลากรไปรับความรู้จากหน่วยงานภายนอก การจัดกิจกรรมอาชีวศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นต้น

2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำอาชีวศึกษามาจัดการเรียนการสอนร่วมกับวิชาต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาควรดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำแนวคิดและประเด็นสำคัญของอาชีวศึกษาเข้ามาจัดการเรียนการสอนร่วมกับการศึกษาในรายวิชาต่างๆ โดยสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาหลัก ทั้งในส่วนของเนื้อหา ทักษะและเจตคติ หรืออาจจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 22)

3. ติดตามการดำเนินการและตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาว่า มีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติเกี่ยวกับอาชีวศึกษาอย่างไร หากพบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียนยังไม่พร้อมในการเรียนรู้เรื่องอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาจทบทวน เพื่อพิจารณาหาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการและกิจกรรมใหม่ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาได้

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: เนื้อหาอาชีวศึกษาในหลักสูตรแกนกลาง

ผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา โดยอาจจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาโดยตรง หรือบูรณาการเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องศึกษาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีวศึกษา และประชาคมอาชีวศึกษาก่อน แล้วจึงวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาชีวศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถค้นคว้าหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น ภูมิบัตรอาชีวศึกษา แผนงานการจัดตั้งประชาคมอาชีวศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาชีวศึกษา เป็นต้น จากนั้นจึงทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ร่วมมือกันวิเคราะห์หามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทุกระดับชั้น ว่ามีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ใดที่ตรงกับเรื่องอาชีวศึกษา และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ใดสามารถนำประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาชีวศึกษาแทรกเข้าไปได้อย่างเหมาะสมในแต่ละตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ซึ่งในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีสาระเกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาอยู่แล้ว (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 22-26)

นอกจากนี้ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นก็สามารถทบทวนหลักสูตรและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นว่า สามารถนำไปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกเข้าไปในสาระการเรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง โดยให้สอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดในระดับชั้น และควรเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้น เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถบูรณาการการเรียนรู้ไปด้วยกันได้ (กรมวิชาการ, 2551: 117-148)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาจากเอกสารสำคัญต่างๆ ของอาเซียน โดยในบทความนี้ขอยกตัวอย่างการวิเคราะห์ประเด็นอาเซียนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพราะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับทักษะข้ามวัฒนธรรมชัดเจนที่สุด เนื้อหาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถสรุปโดยแบ่งตามสาระการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ประวัติศาสตร์ของศาสนาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่นับถือ การจัดการความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประเทศสมาชิกอาเซียน หลักธรรมสำคัญของศาสนาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่นับถือซึ่งส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอาเซียน

2. สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ข้อตกลงระหว่างอาเซียนเกี่ยวกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองดีของอาเซียน คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในอาเซียน การเสนอแนวทางแก้ไขและพัฒนาสิทธิมนุษยชนในอาเซียน ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมอาเซียน การเสนอแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมอาเซียน แนวทางการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอาเซียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนทางการเมือง และการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

3. สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ผลกระทบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเขต

การค้าเสรีอาเซียน

4. สารการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ โครงการการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่สนใจ

5. สารการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม และนำเสนอข้อมูลลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และภูมิสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน ปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในส่วนต่างๆ ของอาเซียน การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน วิฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน และการร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผู้สอนจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ด้วย เช่น วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น อีกทั้งยังต้องฝึกทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียนในรูปแบบต่างๆ โดยอาจใช้กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลก

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้น ในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เขียนขอเสนอการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (creativity-based learning : CBL) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ต่อยอดมาจากการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning : PBL) ซึ่งเป็นแนวการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผู้เรียนได้เรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยเป็นผู้กระตือรือร้นค้นคว้าในการเรียนด้วยตนเอง (วิริยะ ถาศัยพาณิชย์ และ กมลรัตน์ ฉิมพาลี, 2559: 144-148) ทั้งนี้เพราะอาเซียนศึกษาไม่ใช่วิชาที่เน้นการท่องจำ แต่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตน ในฐานะพลเมืองอาเซียนได้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL เป็นการนำปัญหาในชีวิตเป็นตัวตั้ง

จากนั้นผู้เรียนก็ช่วยกันหาคำตอบ ผู้เรียนจะค้นคว้าหาข้อมูลจนพบวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง การสอนแบบนี้ทำให้ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (learning facilitator) แทน ตัวอย่างการสอนอาเซียนศึกษาตามแนวคิดหลักของ CBL มีดังนี้

1. ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนอ่านข่าวต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน
  2. ผู้สอนตั้งคำถามในประเด็นเกี่ยวกับอาเซียน ให้ผู้เรียนหาคำตอบแบบรายบุคคลหรือรายกลุ่มย่อย
  3. ให้ผู้เรียนค้นหา รวบรวม แยกแยะ และนำข้อมูลจากเว็บไซต์ คลิปวิดีโอ หนังสือหรือเอกสารต่างๆ มาสร้างเป็นความรู้
  4. ผู้เรียนนำความรู้ มาสรุปเป็นคำตอบและเสนอแนะทางแก้ปัญหา
  5. ผู้สอนสามารถใช้แนวทางของเกมเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษาได้ เช่น มีรางวัล มีการแข่งขัน และมีระดับขั้นความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
  6. ผู้เรียนทำโครงการในประเด็นของอาเซียนศึกษากันเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning : PBL) และการสอนแบบโครงการ (project-based learning : PBL)
  7. ผู้เรียนนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ เช่น การพูดหน้าห้อง การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน สำหรับผู้ที่ไม่ได้นำเสนอก็เป็นผู้ให้คะแนน วิจารณ์ หรือซักถาม
  8. ผู้สอนวัดผลตามที่ออกแบบไว้ วัดผลครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ โดยอาจมีการวัดผลหลายครั้งและเน้นการวัดผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ทั้งนี้ในเรื่องของการวัดและประเมินผล จะกล่าวถึงรายละเอียดของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนในตอนต่อไป

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษามีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางฯ และมีคุณลักษณะของการพลเมืองอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยผู้เรียนสามารถใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้จริง ดังนั้นในการวัดและการประเมินผล การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาควรมุ่งพัฒนาผู้เรียน (formative assessment) มากกว่า

เป็นการประเมินเพื่อตัดสิน (summative assessment) เพราะการเรียนรู้เรื่องอาชีวศึกษาในฐานะพลเมือง ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (lifelong learning) เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลกได้อย่างยั่งยืน

การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อบอกความคืบหน้าของการเรียน โดยใช้ข้อมูลการประเมินประกอบด้วย 1) ผู้สอน ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนของตนเอง และ 3) ผู้เรียนทั้งชั้นเรียน ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียน (William, 2015: 59) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาควรเป็นกระบวนการที่มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพราะเนื้อหาความรู้ของอาชีวศึกษานั้นไม่หยุดยั้ง ประเทศสมาชิกในอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา นโยบายต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การประเมินเพื่อพัฒนาจะเป็นตัวเชื่อมการสอนของครูกับการเรียนของนักเรียนให้เข้าหากันได้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะได้นำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ได้อย่างทันที่ ไม่ต้องรอผลการประเมินเพื่อการตัดสิน (summative assessment) เท่านั้น ซึ่งจะทำให้ครูและนักเรียนสามารถทำหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ยุทธศาสตร์ในการใช้การประเมินเพื่อพัฒนา ให้เกิดผลเต็มที่ สามารถสรุปได้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (วิจารณ์ พานิช, 2557: 34)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์ความสำเร็จในการเรียนรู้
2. หาหลักฐานของความสำเร็จในการเรียนรู้
3. ให้คำแนะนำป้อนกลับเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. นักเรียนเป็นครูซึ่งกันและกัน
5. นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง

ครูผู้สอนอาชีวศึกษาหรือรายวิชาอื่นสามารถนำยุทธศาสตร์การประเมินดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: ความรู้เกี่ยวกับอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดการประชุมและปรึกษาหารือ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการและดำเนินการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ แล้วกำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ซึ่งในตอนนี้จะกล่าวถึง คุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตและผลลัพธ์ (output/outcome) ด้านความรู้ หลังจากผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ในสาระการเรียนรู้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และ 2) ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 20-21)

สาระความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกของอาเซียนยังมีให้ศึกษาได้อย่างไม่จำกัด โดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาจะครอบคลุม ความเป็นมาของอาเซียน สัญลักษณ์ของอาเซียน วัตถุประสงค์ของอาเซียน กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ประชาคมอาเซียน โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน และบทบาทอาเซียนในสังคมโลก แต่สาระหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการศึกษาคือ ประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศในอาเซียน เพราะการเข้าใจในประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศจะเป็นพื้นฐานทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะข้ามวัฒนธรรมที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้วย

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: ทักษะข้ามวัฒนธรรม

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่จำเป็นและสำคัญหลายประการ เช่น การมีความรู้ในวิชาแกน ซึ่งประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และการปกครองและหน้าที่พลเมือง การมีแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม การมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม การมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี การมีทักษะชีวิตและการทำงาน ซึ่งทักษะชีวิตที่สำคัญที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พึงมีในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมคือ ทักษะข้ามวัฒนธรรม

ทักษะข้ามวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะชีวิต และการแสดงออกในทางที่ยอมรับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สังคม วัฒนธรรมและภาษา และ

สามารถในการทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างเคารพและรวดเร็ว ตลอดจนปฏิบัติงานหรืออยู่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lynch and Hanson, 1998: 15; Abbe, Gulick and Herman, 2007: 8)

งานวิจัยเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) แสดงให้เห็นถึงหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพของนิสิตเกิดจากการเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเรียนรู้สันติวัฒนธรรม (peace culture) ร่วมกันด้วย ซึ่งพื้นฐานของการมีทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียนซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนได้ (ชั้นทอง วัฒนประดิษฐ์ และคณะ, 2559: 142-143)

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: เจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม

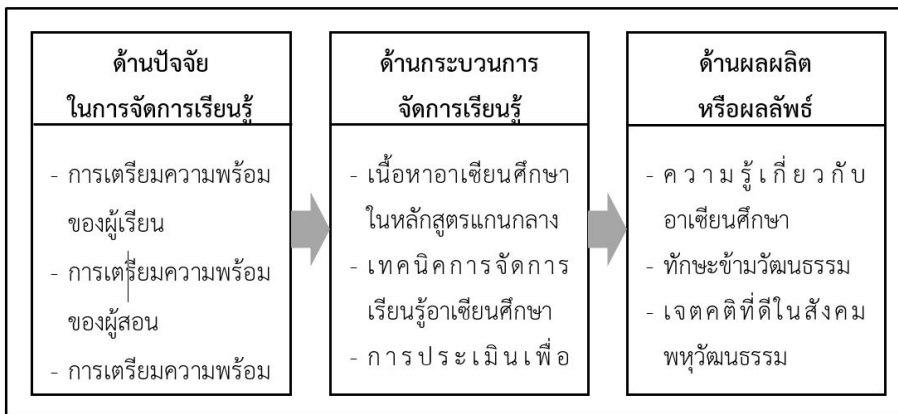
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่พลเมืองอาเซียนต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการอยู่ร่วมกัน จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ในประชาคมอาเซียน ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ในสังคม พหุวัฒนธรรมคือ ทักษะข้ามวัฒนธรรม ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่สิ่งที่ต้องทำให้เกิดขึ้นควบคู่กันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะข้ามวัฒนธรรมที่ยั่งยืนคือ ผู้สอนต้องสร้างหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนมีเจตคติหรือความรู้สึกรักที่ดี ในการยอมรับความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักกรรมทางศาสนา ไม่เพียงแต่พุทธศาสนาเท่านั้น เพราะประชากรในประเทศอาเซียนนั้นก็มีความแตกต่างกันทางศาสนาด้วยเช่นกัน พลเมืองอาเซียนจึงควรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล รวมถึงให้โอกาสกับทุกกลุ่มชาติพันธุ์ได้แสดงอัตลักษณ์ของตนอย่างเสรี มีความเคารพซึ่งกันและกัน และอยู่บนวิถีของคุณธรรมร่วมกัน

ตัวอย่างของประเทศซึ่งประชากรมีเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรมคือ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมแต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ โดยผลวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียพบว่า ในอดีตคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่เริ่มจากการเข้ามาทำการค้าหรือการใช้แรงงาน และสร้างชุมชนบนวิถีชาติพันธุ์ของตนเอง ก่อให้เกิดกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มอินเดีย กลุ่มจีน กลุ่มไทย เป็นต้น ซึ่ง

กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มจะทำงานตามความถนัด ความสามารถของกลุ่มตน และยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองได้ไม่ทิ้งความเป็นตนเอง ไม่ทิ้งวัฒนธรรมเดิม และในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายก็มีความเคารพในอัตลักษณ์ของสังคมนั้นด้วย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปสาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาอาชีวศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาและการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 3) ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาชีวศึกษา ทักษะข้ามวัฒนธรรมและเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ (input) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (process) และด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (output/

outcome) ซึ่งในแต่ละส่วนนั้นมีทั้งรายละเอียดที่เป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอนทั่วไปและรายละเอียดที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับอาชีวศึกษาเท่านั้น ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ อาชีวศึกษาและจำเป็นต้องมีทักษะข้ามวัฒนธรรมเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถนำแนวทางที่นำเสนอ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ทุกฝ่ายพึงระลึกไว้เสมอว่า การเรียนเรื่องอาชีวศึกษา นั้น มิใช่การเรียนรู้เนื้อหาสาระหรือเรียนเพื่อความรู้ (learning to know) เท่านั้น เพราะการศึกษาที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องเรียนเพื่อให้บรรลุทักษะ เรียนรู้จากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชา เพื่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง และเพื่อให้มีทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะข้ามวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อทุกคนจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).

ชั้นทอง วัฒนประดิษฐ์ และคณะ. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษานิคมประเทศไทยและนิคมกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง). พระนครศรีอยุธยา: ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2557). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). เติบโตเต็มตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรวณี ชัยเขารัตน์. (2556). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.plc2learn.com/attachments/view/>

โรงเรียนโนนศรีวิทยา. (2558). ASEAN "One Vision, One Identity, One Community" หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.nonkhro.ac.th>.

วิจารณ์ พานิช. (2557). การประเมินเพื่อมอบอำนาจการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และ กมลรัตน์ ฉิมพาลี. (2559). ห้องเรียนแห่งอนาคตเปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). เรียนรู้ อยู่ร่วม บนความต่างของวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25574>.

สุคนธ์ สีนธพานนท์. (2556). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

_____. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษ

ที่ 21. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.

สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง. (2554). เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://web62.sskru.ac.th>

Abbe, A., Gulick, L. M. V., & Herman, J. L. (2007). Cross-cultural competence in army leaders: A conceptual and empirical foundation. (Study Report 2008-01). Arlington, VA: United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.

Bellanca, J. & Brandt, R. (2010). 21st Century Skills: Rethinking How Student Learn. Bloomington: Solution Tree Press.

Lynch, E.W. & Hanson, M.J. (1998). Developing cross-cultural competence: A guide for working with young children and their families (2nd ed.). Baltimore: Paul H. Brookes.

William, D. (2015). Embedded Formative Assessment. West Palm Beach: Learning Sciences International.